

resna in na njenem vedno vedrem čelu sta bili potegnjeni dve vzporedni gubi. Pogled je bil otožen, mračen.

Poročena je bila poldrugo leto ž njim, z Denkmanom, katerega je ljubila tako srčno in katerega ljubi še vedno tako iskreno. Srečna pa ni. On je vedno oni lahkomisljeni dvajsetletni mladenič: nestalen, nemiren in koliko je že prestala radi tega? Seveda, prišel je k nji vsakokrat skesan, padel pred njene noge ter skoraj jokajoč trdil, da ljubi njo in samo, njo, a se vendar v nemal tu in tam, izostajal, zaljuboval se čestokrat v druge, naposled se pa vračal vedno k nji, k Mileni. Ponavljalo se je to pogostoma, prav pogostoma, vsakokrat, ko je Denkman zagledal kako zanimivo žensko. Svoji materi omenila je Milena le, da je sprog njen lahkomisljen, očetu pa še tega ne. Bivala je v Gorici, kjer se ji je zdelo jako pusto in dolgočasno ter sedaj je vendar pričakala, da je Denkman prestavljen v Trst. Naznanit je prišla sama veselo novico svojim starišem.

„Oh, mama, ali veste, ali ste dobili poročni list od Irme? Čuden slučaj, poročila se je z onim prvim svojim ljubimcem, onim kupcem.

„Vem, pa on ni bil prej oženjen.“

„Kaj pa Gornik?“

Malokedaj pride k nam, v narodne stvari se rad meša in mnogo je stvari že koristil; Irma pa ni ravnala nikakor lepo ž njim.“

„Kaj vi veste, mama?“

„Kako bi ne, saj smo se še ž njim večkrat potem smejali glede tega, ker ga je dražil kaplan.“

„A da, kje pa je on, kaplan sedaj?“

„Baš pred dvema tednoma je moral v Istro, predstavili so ga baš radi narodnosti — saj veš kako je tu.“

Ker se Milena ni spomnila, da bi bila vprašala po Emi Jenkovi, moja dolžnost je, da povem njeno osodo. Poročila še je še isto leto, ko ji je Gornik dal slovo, s pridnim poštenim rokodelcem, baš z onim, ki dela še sedaj pri Dolencu.

Pridna sta oba in delata od zore do mraka ter se videta samo pri jedi in še takrat jima ne ostaje časa v razgovorjanje. In kaj bi tudi? Posebnih zahtev, visoko letečih misli ter obilo želj nimata, zato živita zadovoljno in taki ljudje so — srečni!

Kako naj se vzgajajo otroci, da ne bodo strašljivi.

Nevedni in slabi so otroci in vsled tega lahko postanejo strašljivi, sosebno pa nervozni otroci. Nekaj je že res na tem, a vendar ima največ odgovornosti tudi pri tej napaki le vzgoja.

Kjer se je že grešilo v tej točki, tam je jako težko, postaviti se po robu strašljivosti, dokler ne pride na pomoč potrebna starost in lastno prepričanje. Sploh pa ni li med odraslimi mnogo več strašljivcev, nego se nam vidi na prvi pogled? Dà, dà, marsikaterega je sram, da

bi očitno priznal svojo bojzljivost, čeprav se mu ježijo čestokrat lasje, v slučaju da hoče pokazati svojo srčnost.

Kolikrat pa se dogaja, da nevedna in nemarna vzgoja izkorišča bojzljivost gojenčev, namesto da bi jej napovedala boj z vso resnostjo! Le spominjajmo se sami tistih zloglasnih pravljic, katere smo slišali iz ust brezvestnih pestunjev, čeprav so bile od očeta ali matere strogo prepovedane! Saj pravim, prava pravcata vzgoja za strašljivost! Namesto, da bi se otrok že izza mladih nog seznanil z našo imenitno definicijo za strah — strah je znotraj votel, okoli ga pa nič ni — straši se z najrazličnejšimi... budalostmi, katere seveda otrok verjame, razumevaje jih po svoje in stvarjaje si potem v svojej bujneji otroškej glavici najneverjetnejše slučaje.

Nekateri ljudje še naravnost menijo, da je celo naravno, ako so otroci strašljivi, sosebno pa za dekleta je baje jako dobro znamenje ta napaka. Drugi se spet norčujejo z bojzljivim otrokom in mu delajo s tem seveda krivico, kajti bojzljivost ni prirojena, ampak razvije se v otroku pozneje ob roki vzgoje. Zasmehovanje je baš najslabše sredstvo proti strašljivosti, kajti zasmehovan otrok pač jame prikrivati to napako, a prepričanja, da je strah res prazna reč, vzlic temu nima, prikrit strah je pa še mnogo hujši od javno priznanega!

Vzemimo slučaj iz življenja! Dragec je poreden. Namesto da bi ga kaznovala mati, postraši ga, češ, le počakaj, bo že prišel črni mož po tebe, pa te bo vzel in te stlačil v torbo... Po dnevi to navadno nima drugih nasledkov, nego da se mali paglavec pomiri, a noč... ima svojo moč! Drageca spravijo v posteljico. Sam je v temnej sobi. Črna je noč in na misel mu pride „črni, divji mož“! Joj, otrok stiska krčevito oči, potegne odejo čez glavo in se poti samega strahu. Srcece mu utriplje tako glasno da se sliši... in nakrat še počti to ali ono pohišstvo, to je preveč! Ubogi revček si ne ve raztolmačiti poka, v domišljiji mu vedno bolj vre, trepetati začne... ne, ni mogoče več prenašati strahu in ubogi revček obupno zakriči, najsi ga potem tudi zasmehujejo in karajo kot bojzljivca. In sedaj? Mati priteče na krik gledat, kaj se je zgodilo. dečko se joče, treba ga tolažiti. Kako si pomagati? Navadno se osmeši mati sama sebe, da mu pove, ali da črnega moža sploh ni, ali da je sedaj Bog zna kje v kakšnem lesu itd., samo da se malček pomiri in zaspi. Pa kako spi! Nemirno, kajti črni mož ga muči še v spanji in ga mogoče celo tlači v sanjah v svojo torbo. Z dečkovim pogumom pa je pri kraji, za dolgo, dolgo časa.

Kako je torej ravnati z otroci, da ne postanejo strašljivi? V otrokovi navzočnosti naj se sploh ne imenuje beseda strah ali strašljivost. Slovarček njegovega jezika izhajal bode tudi brez teh dveh izrazov. Po pravici se naziva strah epidemično zlo, kajti človeka se prime kakor bolezen. Če pa se vprico največje pozornosti vendarle zapazijo na otroku simptomi strašljivosti, seveda na hvalo poslom, ki za hrbotom roditeljev zabavajo deco z različnimi povestmi strašne vsebine pripoveduje o čarovnicah, o duhovih itd., tedaj se morajo pestunje in sploh ljudje, s katerimi pride otrok v dotiko, resno opominjati, da

opuste take zabave. Največji nasprotnik strahu je resnica, lastno prepričanje. Otroci morajo dobro poznati svojo okolico in naj se opozarjajo na naravne posledice uzroka in učinka. Za kakov njim temen učinek, naj si sami poiščejo uzroka, sosebno, če jih je baš isti učinek vstrašil. Kakšen ponos in kolika samozavest, če se jim posreči, da ga dobe! Omenimo n. pr. pokanje pohištva! Otrok se ostraši in vpraša, kaj poka in zakaj in Bog zna kakšna prašanja še stavi v jednej sapi. Naivna ali pa recimo rajši nevedna in babjeverna glava odrezala se bo bržkone z vzdihom: „O moj Bog, znamenje, že spet bo umrl kedo v žlahti! Znamenje je, dete, znamenje!“ Pametna mati podučí otroka celo drugače! Kadar so okna odprta, navleče se pohištvo vlage in se raztegne, ob lepih solčnih dnevih in po zimi, ko se kuri v peči, se pa les spet posuši in skrči in tukaj tiči uzrok pokanja.

Važno je tudi, da se sprijaznijo otroci s temo. Prepričati se morajo, da tema nima za človeka drugih skrivnostnih nevarnosti, nego to, da se lažje spodtakne in pade ali pa se z nosom kam zaleti, zato pa imamo roke, da tipljemo pred seboj, če ni luči pri rokah. Pa tudi tukaj se gre lahko predaleč, kajti nekateri menijo, da se mora otrok navaditi na temo tako, da se sili biti sam v kakšnej temnej sobi. Nekaj časa, pa le nekaj časa bo otrok tih in miren, potem pa mu domišlja vedno bolj razdražuje živce, jok in strah je tu.

Če si otrok ne upa stopiti v temno izbo, prašaj ga z največjim začudenjem, zakaj si ne upa. Ako pove, da ga je strah, pokaži mu, da tebe nič ni strah in pojdi v izbo namesto njega. Otrok videvši, da se tebi ni nič žalega pripetilo, sosebno če prideš z nalašč veselim obrazom iz teme, pojde potem sam ob tvoje roki v izbo s teboj. Prišedši noter, govori ž njim z navadnim glasom, ne šepetaje in kretaj se kolikor mogoče pogumno in smelo. Otrok naj se v tem prepriča, da je soba ravno taka, kakor po dnevi, potem pa se prižge sveča in vpraša se z mirnim glasom: „Kaj ne da se prihodnjic nič več ne boš bal, ko si videl, da ni nič strašnega in nevarnega?“ To navadno pomaga, kajti človek se boji le pred tem, česar ne pozna in ne razume.

Kar se tiče pripovedek o duhovih, o mrličih, o čarovnicah in o enakih predmetih opozarjamo še enkrat, da se morajo strogo prepovedati. Tudi bajke se otrokom ne smejo praviti prerano, a v poznejšem razvoji so imenitno sredstvo v povzdigo srčnosti v mladih prsih. Tudi takih iger se ne sme trpeti v otroški sobi, v katerih imajo otroci navado, da se strašijo med seboj, kajti ne le da se tako vadijo bojzljivosti, ampak tudi na zdravji si lahko škodujejo za vse — življenje.

Priredila Mária II.

Očetu.

Jaz delam ode, vi delate sode, moj oče.
Nikomur menda ne delava škode, moj oče.
Za sode je treba dokaj vina,

Nekoliko vina tudi za ode, moj oče.
A svet vzdihuje, da nima denarjev
Da vinske gorice mu več ne rode, moj oče.
Zató iz posode mojega srca
Prav dolgo pesem kipela ne bode, moj oče.
Vi slutite prav. V poznejših letih
Jaz tudi bojim se bridke nezgode, moj oče,
Da ne bi ostala po težkem deli
Nazadnje samá in — prazne posode, moj oče.

Anton Medved.

Iz Dr. Dežmanovih spisov.

O lepoti in negovanji duha in srca.

(Dalje)

Jean Nevisan je v nekem svojem francoskem epigramu dejal, da lepota ima trideset dražesti na sebi. Jaz pa dodajem, da ženska poleg vseh teh 30terih dražesti ne more biti lepa, ako nima duhovne lepote. Kaj je zunanja lepota brez lepote duha? Nič drugega, nego kip, v kojem je življenskih boj in življenskega kretanja toda brez toplote in milote. Nek Italijan je zaznamoval tako lepoto tako-le: Bila je tako divna, tako božanstvena, pa tako hladna, da sem se, govoreč ž njo, prehladil.

Ako vzamemo, kakor sem dokazal v prejšnjih razpravah, da je milota največji izraz človeške lepote, da baš ž njo človek osvaja in privlači, tedaj moramo trditi, da ona ne prihaja toliko iz zunanjih oblik, kolikor iz notranjega človeškega bistva; ker se miloba ne izgubi ni tedaj, ko je telesna lepota že davno odcvela. Najlepša slika in najlepša gospa brez notranje lepote, proti kateri je zunanja le nekakov transparent, očara sicer čutila, ali ta čar ni dolgotrajen ter nima onega izraza, koji nas sili, da zunanjest cenimo manje nego notranjest.

Zato se često dogaja, da izobraženemu človeku devojka sicer ugaja na prvi mah radi svojih zunanjih svojstev ter se mu tako omili, da se v njem vneme živi ogenj ljubezni, ali ta devojka, na kateri so njegova razdražena čutila spregledala njeno duševno nelepoto, postane mu s časom ravnodušna; da, osvoji ga celo druga deva, katera ni po zunanosti ni z daleč tako lepa, ali koja zna osvojiti sè svojo duhovno lepoto in milobo, temi tajnimi čari človeškega bitja. Dogaja se često, da lepe, duhovite in milobne gospe cenijo kakega moža, na kojem je zunanjest sicer dovršena, ali koji nima znamenj notranje lepote tem manj, čim več občujejo ž njim.

Ta notranja lepota nastaja v možkih in ženskih z naobraževanjem duha in srca, z negovanjem misli in čustev ter s plemenenjem človeške ukupnosti; ona se pokazuje v vseh formah, kretanjah in izjavah človeških, ona vlada s pogledom, s kretanjem, z govorom in dejanjem.

Govoreci o odgajanju duha, moramo opomniti, da treba že v otrocih početi z duševno gojitvijo.

Najprej bi se moralo dete, koje se je telesno lepo razvilo, takoj navaditi samostojnosti. Treba seveda to sa-